

Stockholm den 16 december 2015

Mål nr 8124-14; Göteborg Energi Gasnät AB ./ Energimarknadsinspektionen

Med referens till rubricerat mål inkommer Göteborg Energi Gasnät AB (GEGAB) med yttrande över Energimarknadsinspektionens (Ei) inläga av den 7 december 2015 (aktbilaga 34).

1. GEGABS YRKANDEN

GEGAB:s yrkanden framgår av avsnitt 4 i yttrandet av den 29 oktober 2015. I GEGAB:s yrkande 5 anges att för det fall E.ON Gas Sverige AB och/eller Swedegas AB vinner bifall till sina yrkanden, innebärande att en real kalkylränta före skatt om 7,5 procent respektive 7,62 procent ska tillämpas, så ska en motsvarande kalkylränta tillämpas för GEGAB. GEGAB:s yrkande 5 anger dock inte hur kapitalkostnaden och intäktsramen förändras vid en tillämpning av kalkylräntor om 7,50 respektive 7,62 procent. Vid den muntliga förhandlingen den 25 november 2015 åtog sig GEGAB att inkomma med beräkningar i ovan nämnda avseende.

Nedan följer en sammanställning som utvisar hur GEGAB:s kapitalkostnader och intäktsram påverkas vid ändring av kalkylräntans storlek. Sammanställningen föranleder följande inledande kommentarer:

Samtliga WACC:ar	Ei har medgivit GEGAB:s yrkande om ökade påverkbara kostnader vilket innebär att de påverkbara kostnaderna uppgår till 144 488 tkr. GEGAB:s opåverkbara kostnader är ostridiga i målet.
WACC - 6,26%	I enlighet med Ei:s beslut.
WACC - 6,78%	Beräkningen utgår ifrån en riskfri ränta om 4% och en marknadsriskpremie om 4,735%.

WACC – 6,91%	Beräkningen utgår ifrån en riskfri ränta om 4% och en marknadsriskpremie om 5,00%. I GEGAB:s ursprungliga WACC-yrkande utgick GEGAB från en riskfri ränta om 4% och en marknadsriskpremie om 5%. I syfte att försöka förenkla målet valde därefter GEGAB att utgå från en marknadsriskpremie om 4,735% (vilket GEGAB uppfattade att Ei vitsordade). Vid den muntliga förhandlingen framkom att Ei inte vitsordade en marknadsriskpremie om 4,735% (vid en riskfri ränta om 4%). GEGAB:s uppfattning är att utredningen i målet ger stöd för en marknadsriskpremie om 5% (vid en riskfri ränta om 4%).
WACC – 7,50%	Beräkningen utgår ifrån E.ON:s yrkande i mål nr 8016-14.
WACC – 7,62%	Beräkningen utgår ifrån Swedegas yrkande i mål nr 8020-14 och 8021-14.

GEGAB:s kapitalkostnader respektive intäktsram ändras enligt tabellen nedan vid en tillämpning av angivna kalkylräntor/WACC:ar:

WACC	Påverkbara kostnader Beloppet är medgivet av Ei	Opåverkbara kostnader Beloppet är ostridigt i målet	Kapitalkostnad Beloppen är ostridiga i målet	Intäktsram Beloppen är ostridiga i målet
6,26%	144 488 tkr	458 550 tkr	216 400 tkr	819 398 tkr
6,78%	144 488 tkr	458 550 tkr	227 233 tkr	830 231 tkr
6,91%	144 488 tkr	458 550 tkr	229 929 tkr	832 927 tkr
7,50%	144 488 tkr	458 550 tkr	242 210 tkr	845 208 tkr
7,62%	144 488 tkr	458 550 tkr	244 708 tkr	847 706 tkr

Ovan angivna belopp under kolumnerna "Kapitalkostnad" och "Intäktsram" är avstämda underhand mellan GEGAB och Ei. Beloppen vid de olika WACC-alternativen är därvid framräknade av Ei och får därför uppfattas vara ostridiga.

Ei har i sitt senaste yttrande anfört att GEGAB:s hänvisning till Ei:s "bilaga 3" i yrkandena ska utgå. GEGAB har inte någon synpunkt på det och har på sätt som framgår nedan strukit hänvisningen.

I anledning av ovanstående följer nedan GEGAB:s yrkanden på nytt.

- 1) GEGAB yrkar att förvaltningsrätten fastställer att vid beräkningen av intäktsramen för åren 2015-2018, den ingående delkomponenten löpande påverkbara kostnader 2009-2012 ska beräknas till 151 163 tkr före effektiviseringskrav och till 144 488 tkr efter effektiviseringskrav.
- 2) Vid bifall till yrkande 1) och med en tillämpning av den av Ei fastställda kalkylräntan om 6,26 procent yrkar GEGAB att förvaltningsrätten, med ändring av Energimarknadsinspektionens beslut, dels fastställer GEGAB:s kapitalkostnader till 216 400 tkr, dels fastställer intäktsramen för GEGAB:s distribution av naturgas för perioden 2015-2018 till 819 398 tkr i 2013 års prisnivå med justering enligt a och b.
  - a) Efter perioden ska kapitalbasens nuanskaffningsvärde till Ei:s beslut av den 23 oktober 2014 räknas om med ett sammanvägt entreprenadindex enligt 7 § Ei:s föreskrifter (EIFS 2014:6) om beräkning av skäliga kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för naturgasföretag och,
  - b) den löpande påverkbara kostnaden, enligt vad som följer av yrkande 1 ovan, räknas om med konsumentprisindex (KPI).
- 3) GEGAB yrkar att förvaltningsrätten med justering av riskfri ränta och marknadsriskpremien fastställer att vid beräkningen av intäktsramen för åren 2015-2018, så ska en real kalkylränta före skatt (WACC) om 6,78 procent användas.
- 4) Vid bifall till yrkande 1) och 3) yrkar GEGAB att förvaltningsrätten, med ändring av Energimarknadsinspektionens beslut, dels fastställer GEGAB:s kapitalkostnader till 227 233 tkr, dels fastställer intäktsramen för GEGAB:s distribution av naturgas för perioden 2015-2018 till 830 231 tkr i 2013 års prisnivå med justering enligt a och b.
  - a) Efter perioden ska kapitalbasens nuanskaffningsvärde 3 till Ei:s beslut av den 23 oktober 2014 räknas om med ett sammanvägt entreprenadindex enligt 7 § Ei:s föreskrifter (EIFS 2014:6) om beräkning av skäliga kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för naturgasföretag och,

- b) den löpande påverkbara kostnaden, enligt vad som följer av yrkande 1 ovan, räknas om med konsumentprisindex (KPI).
- 5) GEGAB yrkar att förvaltningsrätten med justering av riskfri ränta och marknadsriskpremien fastställer att vid beräkningen av intäktsramen för åren 2015-2018, så ska en real kalkylränta före skatt (WACC) om 6,91 procent användas.
- 6) Vid bifall till yrkande 1) och 5) yrkar GEGAB att förvaltningsrätten, med ändring av Energimarknadsinspektionens beslut, dels fastställer GEGAB:s kapitalkostnader till 229 929 tkr, dels fastställer intäktsramen för GEGAB:s distribution av naturgas för perioden 2015-2018 till 832 927 tkr i 2013 års prisnivå med justering enligt a och b.
- a) Efter perioden ska kapitalbasens nuanskaffningsvärde till Ei:s beslut av den 23 oktober 2014 räknas om med ett sammanvägt entreprenadindex enligt 7 § Ei:s föreskrifter (EIFS 2014:6) om beräkning av skäligen kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för naturgasföretag och,
- b) den löpande påverkbara kostnaden, enligt vad som följer av yrkande 1 ovan, räknas om med konsumentprisindex (KPI).
- 7) GEGAB yrkar att förvaltningsrätten, i enlighet med E.ON:s yrkande i mål 8016-14, fastställer att vid beräkningen av intäktsramen för åren 2015-2018, så ska en real kalkylränta före skatt (WACC) om 7,50 procent användas.
- 8) Vid bifall till yrkande 1) och 7) yrkar GEGAB att förvaltningsrätten, med ändring av Energimarknadsinspektionens beslut, dels fastställer GEGAB:s kapitalkostnader till 242 210 tkr, dels fastställer intäktsramen för GEGAB:s distribution av naturgas för perioden 2015-2018 till 845 208 tkr i 2013 års prisnivå med justering enligt a och b.
- a) Efter perioden ska kapitalbasens nuanskaffningsvärde till Ei:s beslut av den 23 oktober 2014 räknas om med ett sammanvägt entreprenadindex enligt 7 § Ei:s föreskrifter (EIFS 2014:6) om beräkning av skäligen kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för naturgasföretag och,
- b) den löpande påverkbara kostnaden, enligt vad som följer av yrkande 1 ovan, räknas om med konsumentprisindex (KPI).

- 9) GEGAB yrkar att förvaltningsrätten, i enlighet med Swedegas yrkande i mål 8020-14 och 8021-14, fastställer att vid beräkningen av intäktsramen för åren 2015-2018, så ska en real kalkylränta före skatt (WACC) om 7,62 procent användas.
- 10) Vid bifall till yrkande 1) och 9) yrkar GEGAB att förvaltningsrätten, med ändring av Energimarknadsinspektionens beslut, dels fastställer GEGAB:s kapitalkostnader till 244 708 tkr, dels fastställer intäktsramen för GEGAB:s distribution av naturgas för perioden 2015-2018 till 847 706 tkr i 2013 års prisnivå med justering enligt a och b.
  - a) Efter perioden ska kapitalbasens nuanskaffningsvärde till Ei:s beslut av den 23 oktober 2014 räknas om med ett sammanvägt entreprenadindex enligt 7 § Ei:s föreskrifter (EIFS 2014:6) om beräkning av skäliga kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för naturgasföretag och,
  - b) den löpande påverkbara kostnaden, enligt vad som följer av yrkande 1 ovan, räknas om med konsumentprisindex (KPI).

2. EI:S YTTRANDE AV DEN 7 DECEMBER 2015 (AKTBILAGA 34)

Vad Ei anför i sitt yttrande av den 7 december 2015 (aktbilaga 34) är i allt väsentligt en upprepning av vad Ei anförde under den muntliga förhandlingen. GEGAB kommenterade vid den muntliga förhandlingen ett flertal av de felaktiga påståenden som Ei då framförde. Varför Ei i sitt senaste upprepar vad som sades vid den muntliga förhandlingen är svårt att förstå, särskilt eftersom Ei:s påståenden inte bara är felaktiga utan även i en rad avseenden missvisande.

För att inte i onödan upprepa vad som sades vid den muntliga förhandlingen väljer GEGAB att begränsa sina kommentarer på vad Ei anför i nedan angivna avseenden.

2.1 Syftet med regleringen

Ei:s beskrivning av syftet med regleringen för naturgasföretagen är missvisande. Syftet med regleringen (som är detsamma som för elnätsföretagen) anges i kammarrättens dom på s. 44 gällande elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2012-2015 (bilaga 7 till GEGAB:s yttrande av den 29 oktober 2015):

Det övergripande syftet med förhandregleringen är att skapa förutsägbarhet för nätföretagen och deras kunder (prop. 2008/09:141 s. 31). Nätföretagen ska också få stabila och långsiktiga villkor för sin nätverksamhet (prop. 2008/09:141 s. 58). I Europaparlamentets och rådets

direktiv 2009/72/EG art. 37.6.a anges särskilt att nödvändiga investeringar i näten ska kunna göras för att säkra nätens funktion (jfr även EU-domstolens dom i mål C-274/08 p. 38). [ ].

Det ovan angivna citatet kan jämföras med naturgaspropositionen (prop. 2012/13:85) s. 51, där det beträffande syftet med regleringen anges följande (bilaga 4 till GEGAB:s yttrande av den 29 oktober 2015):

Regeringens förslag syftar till att naturgasföretagens verksamhet ska bedrivas effektivt till låga kostnader. Regleringen ska säkerställa att kunden får betala ett skäligt pris för de olika tjänsterna som omfattas av regleringen. Vidare ska regleringen bidra till att ge kunderna en långsiktig leveranssäkerhet och trygga den svenska naturgasförsörjningen. Naturgasföretagen ska också få stabila och långsiktiga villkor för sin verksamhet. Ytterligare ett viktigt mål med regleringen är att den ska understödja utvecklingen av en väl fungerande naturgasmarknad.

Ei:s påstående att PTS reglering skulle ha relevans för naturgas- och elnätregleringen är felaktigt. På sätt som PTS chefsekonom, Bo Andersson, uppgav under sitt förhör vid den muntliga förhandlingen har PTS reglering till syfte att säkerställa att det råder konkurrens mellan de aktörer som verkar på den marknad som omfattas av PTS tillsyn. På sätt som framgår av citaten ovan är regleringens syfte för naturgas- och elnätföretagen ett helt annat.

2.2 WACC-metoden och CAPM

På sätt som professor Johnsen uppgav under sitt förhör vid den muntliga förhandlingen den 23 november 2015 är WACC-metoden (inkluderande CAPM) en neutral beräkningsmodell för att väga samman eget och främmande kapital.

Det föreligger inte något problem att i WACC-metoden (inkluderande CAPM) tillämpa en riskfri ränta som estimerats med utgångspunkt i BNP-utveckling och inflation (av Ei benämnd "BNP-metoden").

Används ett långsiktigt perspektiv på de parametervärden som ingår i WACC-metoden nås ett långsiktigt och stabilt resultat. Används ett kortsiktigt perspektiv uppnås ett kortsiktigt och mindre stabilt resultat.

Det bör också påpekas att Ei:s påstående att riskerna skulle vara större vid användande av långsiktiga prognoser än vid kortsiktiga, inte är korrekt och motsägs av vad såväl professor Thore Johnsen som Daniel Frigell (KPMG) uppgav under sina respektive förhör vid den muntliga förhandlingen.

WACC-metoden (liksom CAPM) är inte ursprungligen framtagen i syfte att användas regulatoriskt men har blivit brukligt använd i sådana sammanhang. Det tål påpekas att Ei har använt WACC-metoden sedan många år tillbaka. WACC metoden är också omnämnd i såväl naturgaspropositionen (prop. 2012/13:85, s. 61) som

elnätspropositionen (prop. 2008/09:141, s. 79) såsom en möjlig metod. I båda fallen har lagstiftaren tänkt sig en långsiktig och stabil kalkylränta, som är möjlig att beräkna med WACC-metoden.

2.3 Realränta och riskfri ränta

Den handling från Konjunkturinstitutet (KI) som Ei ingivit ger stöd för att en långsiktig stabil realränta överstiger 2 procent, vilket motsvarar en riskfri ränta i WACC-metoden (som är nominell) om i vart fall 4 procent. Ei:s olika påståenden om motsatsen saknar fog.

2.4 Ei:s påstående angående avgäldsräntan och kalkylräntan

Ei gör ett ytterligare grovt fel i sitt yttrande som särskilt förtjänar att påtalas. Ei:s påstående på sidan 2 att den av Ei beslutade kalkylräntan om 6,26 procent ska jämföras med den av KI beräknade långsiktiga reala räntan om 2,75 procent är huvudlöst. På sätt som direkt framgår av det av Ei på sidan 2 (näst sista stycket) angivna citatet, har KI uppskattat en långsiktig realränta om 2,75 procent. Med tillägg för inflation motsvarar det riskfri (nominell) ränta i WACC-metoden. Kalkylränta är naturligtvis något annat.

Som ovan

Torgny Wetterberg

Kristoffer Ribbing